

לקחה טוב

פרשת צו שבת הגדול החשש'ן יוצא לאור ע"י רשת מוסדות "טוב" בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

7:10	הדלקת נרות שבת ניו יורק
8:41	מוצאי שבת
9:07	סזק"ש מג"א
9:43	סזק"ש גר"א
12:58	הצות

על המצות של פסח להיאכל במקום קדוש, היינו בפה קדוש; יש לאכול אותם בפה נקימדיבורים אסורים ובטלים, בפה שאינו להוט לאכילה של תאוה...

"במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת"

סח רבי אברהם מסוכטשוב: לכן נשחטה העולה בצפון, מפני שבאה על הרהור הלב, שהוא מוצפן ומוצנע בסתרי-סתרים... שאלו את בנו רבי שמואל: מדוע, אם כן, נשחטת גם החטאת, שבאה על החטאים גלויים, במקום העולה? השיב רבי שמואל:

קבלה בידניו, כל חטא בפועל שיהודי נכשל בו בשוגג, מקור נביעתו מהשתוקקות אסורה, שהשתוקק הלה לחטא זה ואפילו אם נמנע מעשותו מפני יראת ה'. עיקר הכפרה במקרה של שוגג, לאמיתו של דבר, אינו אלא על ההשתוקקות הראשונה, שהיתה בסתר ובצפון. ולכן, אמנם, תלה הכתוב את החטאת בעולה, באשר החטאת תכפר על אותו דבר שהעולה מכפרת – "במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת".

"ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל"

שאלו לרבי אברהם מרדכי מגור: מה טעם נאכל קרבן תודה רק ליום אחד, שלא כשאר קרבנות? השיב האדמו"ר: קרבן תודה מביאין אותו על נס, והרי בכל יום ויום מתרחשים אתנו נסים חדשים – ואיך יאכלו מנס של אמש על נס של היום...

"זאת תורת העולה"

העולה אינה באה על חטא המעשה, רק על חטא המחשבה והרהור שאין אדם ניצל ממנה (תנחומא י"ג, ויק"ר ז, ג), ומן הידוע כי הרהור מצוי הוא בלילה יותר ממה שהוא מצוי ביום, וע"כ קבעה תורה זמנה של עולה בלילה, כדי שתהיה הכפרה בזמן העבירה. וזהו שכתוב "צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו".

ואפשר להוסיף, דלכן הצריכה התורה לשרוף כליל את העולה משא"כ בשאר הקרבנות, על כי זה בא לכפר על הרהורי עבירה שהם קשים מהעבירה עצמה. (מטעמי יעקב)

"ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור"

"אין זו חובה אלא דרך-ארץ, שלא ילכלך בהוצאת הדשן בגדים שהוא משמש בהן תמיד, בגדים שבישל בהן קדרה לרבו, אל ימוזג בהן כוס לרבו. לכך ולבש בגדים אחרים, פחותין מהן". (רש"י)
"אין זו חובה אלא דרך ארץ", כלומר, לא חובת מצוה, אלא חובת דרך ארץ. אבל מכלל חובה לא יצאה. (רבי יחזקאל סרנא)

"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה"

דרשו חז"ל: אש שנאמר בו 'תמיד', שהוא אש מנורה, לקחו מעל המזבח. צא וחשב שתיבת 'אש' אכן עולה בגימטריה 'מנורה'. (רבי נח מינדס)

ועוד במקרא זה: "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", סופי האותיות בגימטריה 'אליהו'. ואילו ראשי ארבעת התיבות האחרונות, הן ת-ע-ל-ה. רמז למה שנתקיים באליהו, כאשר בנה את המזבח עם נביאי הבעל, וירדה לו אש מן השמים, עליה אמר הכתוב "וגם המים אשר ביתעלה לחכה".

לפי זה אפשר שניתן לבאר, מה שידוע, כי הפסוק "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" הוא סגולה לבטל מחשבות רעות. דהוא משום שאליהו אכן ביטל מחשבתם הרעה, ואמר להם "עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים?". (רבי נח מינדס)

"ולבש הכהן מזו בד.. והרים את הדשן"

למדנו מזה, כותב רבינו בחיי, כי גם מצות הרמת הדשן – שהיא עבודה קלה – ציוה ה' שיתהדר בה הכהן לפניו, שילבש בגדי כהונה ובהם ירים את הדשן. כל זה הערה ודרך-חיים לכל מי שיתקרב להקב"ה באחת מן העבודות, או מי שמתעסק באחת המצוות – שיתהדר לפניו יתברך, שיפיל כבוד עצמו לכבוד השי"ת – אפילו בעבודה קלה שבהן.

משמו של בעל "חובות הלבבות" אמרו: אהרן ובניו, למרות גודל מעלתם, חייבם הקב"ה להוציא הדשן בכל יום תמיד, כדי להשפיל עצמם ולהסיר הגבהות מלבם...

"מצות תאכל במקום קדוש"

סח הרבי ר' חיים מאיר מויז'ניץ: (שם)

פנינים לפרשה

"צו"
"אין צו אלא זירוז... ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כיס. (תורת הכהנים) אמר רבי מנחם-מנדל מקוסוב:

בזמן שבית המקדש היה קיים, אדם שנכשל בחטא מביא קרבן ומתכפר. בזמן הזה מרבה בצדקה ופודה את עצמו מן החטא. ואילו בשבת קודש, שהכיס ריק ואין בו נתינת צדקה, מה יעשה אדם ויתכפר? יהא זרז ונזכר להזמין אורחים עניים לשולחנו, לסעודת שבת, ויהיו עניים אוכלין ובעלים מתכפרין. וזה שרמז רשב"י באומריו: "ביותר צריך לזרז במקום שיש בו חסרון כיס", כשכיס הצדקה חסר, כלומר: בשבת.

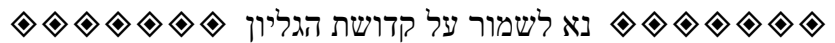
"זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה"

מעשה ברבי ישראל בעש"ט שהלך עם מקורביו לבית-המדרש, וכיון שהגיע לפתחו נעמד, אמר: אי אפשר להיכנס בבית זה, שהוא מלא וגדוש בתורה מלוא החלל... תמהו מלוי: מאי משמע? הסביר להם הבעש"ט:

כתוב "זאת תורת העולה", כלומר, איזוהי תורה העולה ופורחת לעילא, "היא העולה על מוקדה", תורה שנלמדת לשם ה' בהתלהבות ובאש... "בתיקוני זוהר" איתא שתורה אשר אין לומדים אותה בדחילו ורחימו "לא פרכת לעילא"... וזאת התורה שלומדי בית-המדרש דן לומדים נשארת בין כתליו, האויר דחוס מרוב תורה, עד שאין מקום בשבילנו להיכנס פנימה...

"צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה"

"אין צו אלא לשון זירוז". (רש"י תורת כהנים) אמרו חז"ל "גדול המצווה ועושה יותר משאינו מצווה ועושה" (קידושין לא). ופירשו המפרשים הטעם, משום שהמצווה חייב להתמודד עם מלחמת היצר, המנסה להניאו מקיום המצוה, מה שאין כן מי שאינו מצווה. זהו שרמזו כאן חכמים, "אין צו, אלא לשון זירוז". אם רק ישנו 'צו', היינו ציווי לעשות, מצורף לו זרוז, כדי לנצח את היצר המפריע. (רבי העשיל)

"ולא כיבו הגשמים אש של עצי המערכה"

(אבות ה' ה')
אם כי לא יפלה מה' לבלתי המטיר על מקום המקדש והמזבח, רק להראות לנו, כי האדם הקבוע בעבודה לא ישוב מפני כל, ועם כל הסיבות שיפריעו אותו עכ"ז יעמוד על עמדו, וכן היה האש יוקד תמיד על המזבח ולא כבוהו כל גשמים שירדו עליו. והנה טענת רוב העולם בזמנינו, שאינם יכולים לעסוק בתורה מחמת הדאגה וטרדת הפרנסה, לז"א שהוא טעות גמור, רק שיהיה בטוח בה', ויהיה יכול לעסוק בתורה. וז"א שלא כבו הגשמים, כי גשמים רומזו לפרנסה, שלא יהיה לך מזה ח"י שום ביטול וכיבוי לעסק התורה שנקרא אש כמ"ש (ירמיה כ"ג כ"ט) "הלא כה דברי כאש", וכן "ולא נצחה הרוח את עמוד העשן", כי אם ילמוד האדם בקביעות, בודאי לא יועיל נגדו שום תחבולות היצר, שנקרא רוח הטומאה, לבטלו מקביעות לימודו, כמו שלא נצחה הרוח את עמוד העשן שהיה מתמר ועלה, כי יהיה "צדיק כתמר". (רוח חיים)

✽✽✽

ומצאתי כתב יד של האלהי מהר"ם קורדוורא ז"ל שכתב וז"ל: למדנו זקן אחד לבטל המחשבה, יאמר פסוק זה הרבה פעמים "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה".

ובעיני פשוט שזה הזקן היה אליהו הנביא, ולרוב ענותנותו של הרב לא רצה לגלות, ע"כ יהא נזהר בזה מי שנפל בלבו מחשבת און או מחשבת הבל, שיאמר הפסוק הנ"ל הרבה פעמים. ונראה בעיני יאמר ג"כ הפסוק (תהלים קי"ט) "סעפים שנאתי ותורתך אהבתי", ויאמר אותו בהתעוררות גדול ויהיה גבור כארז. (שלי"ה הק')

✽✽✽

ונמצא כתוב בספרי המקובלים, שטוב לבטל הרהורים רעים שיכוין או יזכיר שם קר"ע שט"ן בניקוד שוא, ויאמר פסוק "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", ופסוק "סעפים שנאתי ותורתך אהבתי", ויעביר יד ימינו על מצחו ג' פעמים - ויועיל בעזרת הא-ל ית', ובלבד שישתדל להתעתיק מחשבתו מהרהורים, וטוב שיכוין תמיד לשם "טרניאל" גימ' "מצפץ", להכניע "יצר" שעולה ג' מאות. (פלא יועץ)

✽✽✽

ובספר "אליה רבה" הביא בשם קיצור שלי"ה וז"ל: סגולה להעביר מחשבת חוץ שקודם תפילה, יעביר גי"פ יד ימינו על מצחו, ויאמר בכל פעם (תהלים נ"א) "לב טהור ברא לי אלקים רוח נכון חדש בקרבי", וכן אם בא לו מחשבת חוץ בתוך התפילה, ישתוק מעט ויעביר ימינו על מצחו ויהרהר פסוק הנ"ל, עכ"ל. (משנה ברורה)

✽✽✽

ובה' נ"ל לפרש הקרא עצמו, כי מי שבלבו אש תמיד תוקד לה' ולקיים מצותיו, ה' עוזר לו שינצל ממחשבה זרה מחשבת פיגול, ומכ"ש שלא יבוא לעשות עבירה בפועל, כדאמרו (סוטה כ"א) מצוה מגנא ומצלא. וז"ש "אש תמיד תוקד על המזבח" הוא האדם שהוא מזבח אדמה, ומשם נוצר אדה"ר כפי רש"י בפרשת בראשית (ב, ז), ע"כ "לא תכבה" האש, והבא ליתר מסייעין אותו, והמקדש עצמו מלמטה מקדשין אותו מאש של מזבח שלמעלה.

(כתב סופר)

"זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת"

(ז, ח, ז)
אומר רבא: כל העוסק בתורה אין צריך עולה ולא מנחה, לא חטאת ולא אשם. (מנחות ק"י).

אומר הרבי מקוצק אדם שעוסק בתורה אין לו פנאי לחטוא, ולכן אין הוא זקוק לקרבנות הבאים לכפרת עוונות. (הרבי מקוצק)

"לא יניח ממנו עד בקר"

(ז, טו)
דע, כי לאו ד"לא תותיר" לא מצאנו רק בנאכלים ליום אחד, אבל בנאכלים לשני ימים לא מצאנו לאו זה. וכן מסתבר דבגמ' אמרו (תענית ל', סנהדרין ע') דכל בשר שאינו כשלמים לאו בשר הוי, ופרש"י שאין בו שמחה שהמלח מפיג הטעם. נמצא שמתבע הדברים אין דרך להניח בשר יותר מזמן בשר שלמים ולכן לא כתבה תורה אזהרה על זה, ורק על הנאכלין ליום אחד הזהירה תורה שכן בזה הדרך להניח למחרתו. (משך חכמה)

"והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף"

(ז, יז)
גם מלבד זה, יש בדבר רמז אל מדת הבטחון בהשם ברוך הוא, שלא יהא אדם חונק עצמו במאכלו (מסגף עצמו במיעוט אכילה) יותר מדי להצניעו ליום מחר, כראותו כי הא-ל יצוה לכלות בשר קודש משעברה שעתו כליון גמור, ולא רצה שיהנה בו בריה אחרת לא אדם ולא בהמה. (החינוך מצות קמ"ג)

"והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל"

(ז, יט)
ומבואר כאן דסגי בנגיעה לחודא כדי להטמא, שהנוגע בטמא טמא. והנה, לעומת זה, כשהקדשים בטהרתם נאמר "כל אשר יגע בבשרה יקדש" ואמרו בגמ' יכול אפי' שלא בלע יקדש תלמוד לומר "בבשרה" עד שיבלע (זבחים צ"ז). נמצא שכוחה של טומאה עדיף בזה מכח הקדושה - בכדי להתדבק בקדושה ולהתקדש אין די בנגיעה בעלמא וצריך לבלוע הקדושה, אבל להטמא סגי בנגיעה. (טעם ודעת)

"לשבת הגדול"

ואולי אפשר לומר עוד ששבת יש בה ב' ענינים זכר למעשה בראשית וזכר ליציאת מצרים והם מקבילים לשני יסודות אמונתנו, בריאת העולם והשגחה, שזכר למעשה בראשית מקביל לאמונה בבריאת העולם, וזכר ליציאת מצרים היא ללמד על השגחת ה' שמשגיח על הבריאה תמיד ולא שחש ושלוס לאחר שבראה אין לו שייכות אליה. המצרים השתחוו למול טלה שהם האמינו שהמזלות מנהיגות את העולם ולא הקב"ה א"כ לקיחת הפסח מטרחה לסתור אמונת העובדים ע"ז ולהוכיח על השגחה ה' בעולם שלא המזלות אלא רק הקב"ה מנהיג עולמו. לפי זה אפשר לומר שעד אותה שבת היתה השבת רק זכר למעשה בראשית ומאותה שבת והלאה נהיה השבת גדול שנתוסף הטעם של זכר ליציאת מצרים שה' לבד הוא משגיח על עולמו. וזאת הסיבה שקוראים אותה שבת הגדול. (מאמר מרדכי)

"והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה, ובער עליה הכהן וכו' אש תמיד... לא תכבה"

(ז, ה-ו)
בכל אדם מישאל מהבהב תמיד ניצוץ מן האש האלי שאינו נכבה לעולם. מנהיג הדור - הכהן או הנביא ומוכיח, אין לו אלא להלהיב את הניצוץ הזה בדברי להבה מדי בוקר ובוקר, ולהזעיק ולעורר גם ביחס לקיום המצוות שבין אדם למקום - שעל כך מרמזו קרבן העולה שהוא כולו לה'. וגם ביחס לקיום המצוות שבין אדם לחבירו - שעל כך מרמזו קרבן השלמים, כלומר, שלום בין איש לרעהו. ואם הכהנים עושים כן, ומבעירים את הניצוצות בלבבות ישראל, יכולים הם להיות סמוכים ובוטחים כי האש תוקד ולעולם לא תכבה. (תורת משה)

"ואת הקרב ואת הכרעים ירחץ במים ויקטר משה..."

(ח, כא)
גם עבודת הרחיצה ונקיון הקרבים עשה משה בעצמו. - כי אין גבהות לפני המקום, ולא היה אצלו כל הבדל בין רחיצת הקרבים, לבין ויקטר משה את כל האיל המזבחה". (אזניים לתורה)

"למה נקרא שבת הגדול"

כשלקחו את פסחיהן בעשירי לחודש שהיה בשבת, כל אחד קשר את פסחו לכרעי מיטתו. שאלום המצרים: למה זה לכם? והשיבו: לשחטו לשם פסח במצות ה'. והיו שינייהם קהות על ששוחטים אלוהיהם ולא היו רשאים לומר להם דבר. ועל שם אותו נס נקרא שבת הגדול. (טור או"ח) ועוד טעם, לפי שבשבת זו מתקבצות הקהילות לשמוע הלכות פסח, ולכן קראוהו שבת הגדול לשמוע הלכות גדולות, ועוד נאמר בזה: לקיחת פסח היתה המצוה הראשונה שנצטוו בה ישראל, ואע"פ שהאבות קיימו כל התורה כולה. אך אמרו חז"ל: גדול המצווה ועושה, ולכן נקרא שבת הגדול שבו נצטוו ישראל במצוה הראשונה "שבת הגדול". (פרדס יוסף)

"וסימנך וכל החיים יודוך סלה" - חבוש יסורין ים מדבר"

(טו-טז)
ד"א "זובח תודה יכבדנני" (תהלים ג') ר' הונא בשם ר' אחא, יכבדני אין כתיב כאן אלא "יכבדנני" - כבוד אחר כבוד - ויק"ר ט, ב.
כי מי שהיה בסכנה וניצל, מודה לה' על הטוב שגמלהו כדאמרו ז"ל (ברכות נ"ד: א) ארבעה צריכין להודות וכו', והנה הוא מודה רק על ההצלה. אבל באמת צריך שיוודה לה' גם על שהיה בסכנה, כי כל מה דעביד רחמנא לטב עביד כדי שישוּב מדרכו הרעה או שיבוא לו טובה לבסוף, ואמרו ז"ל (שם) כשם שמברך על הטובה בשמחה כך מברך על הרעה, (וע"ז אמר דוד מלך ישראל) ע"ה - תהלים ל"ד - "אברכה את ה' בכל עת" הכוונה גם בעת צרה. ולכן המקריב תודה לא יקריב רק על ההצלה, אלא גם על הצרה שהיה בו. (כתב סופר)

"זה הדבר אשר צוה ה' לעשות" (ח, ה)

שאל רבי חנוך-צבי מבנדין:
לא אמר בפסוק מה ציוה ה' לעשות, ומהו הדבר?
והשיב:

בפסוק קודם נאמר "ואת כל העדה הקהל אל פתח אוהל מועד" וכותב רש"י: "זה אחד מן המקומות שהחזיק מועט את המרובה". ולכאורה: לאיזה צורך התרחש נס כזה, הלא אין הקב"ה עושה נסים בכדי? אלא כדי ללמד, כל אימת שבני ישראל שרויים באחדות ואהבה יכול גם המועט להחזיק את המרובה, כיון שכל אחד מתבטל לעומת רעהו ואיננו תופס מקום.

וזה שאמר להם משה: "זה הדבר אשר צוה ה' לעשות", היינו להיות תמיד באחדות, ולאהוב איש את רעהו...

"ופתח אוהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת ה' ולא תמותו"
(ח, לה)

אומר בעל "חתם סופר":

"שבעת ימים" – אלו שבעים שנות החיים, יום לעשור; "אוהל מועד" – זה העולם הבא, שדומה לטרקלין. אם כל שבעים שנות חיינו יושב אדם בפתח הטרקלין תמיד, היינו כמי שמוכן למיתה ולצאת מפרוזדור לטרקלין, כפי שציוו חז"ל "שוב יום אחד לפני מיתתך", מובטח לו שישמור משמרת ה' ולא ימות (מיתה זו היא מיתת-חיים, כדברי חכמים במסכת תמיד: "מה יעשה אדם ויחיה? ימית את עצמו").

ואף זאת: אם ישקוד אדם בכל שבעים שנותיו על דלתות בית המדרש (פתח אהל מועד) ויהגה בתורה, שוב לא יזדקק להמית עצמו בעולם-הזה בשביל לזכות לחיי העולם-הבא, אלא כמו שאמרו באבות: תלמידיו של אברהם אבינו אוכלין בעולם הזה ונוחלין עולם הבא – זו וזו עלתה בידם!

"לשבת הגדול"

שבת שלפני פסח קורין אותה שבת גדול מפני הנס שנעשה בו (שו"ע או"ח) שבשנת יציאת מצרים חל עשרה בניסן בשבת ובזמן שראו המצרים את בני ישראל קושרים את פסחיהם לכרעי המיטה והיו שנייהם של המצרים קהות על שהולכים לשחוט אליליהם ואין הם רשאים לומר דבר. והרבה שואלים אי"כ מה הקשר בין הנס לשבת?

אם נצרך כמה פירושים נוכל להגיע לפשט הענין. (א) מובא בעל הטורים פרשת וארא שהמכות לא היו שולטות בשבת. (ב) מכת חושך נמשכה ששה ימים ולפי כמה מפרשים נגמרה בליל י"ד ניסן (כך מפרש

רש"י על הפסוק מכת חצות הלילה שמשוה נקרא לפרעה מסוף מכת חושך בליל י"ד ניסן בחצות ואז הזהירו שלמחר חצות של עכשיו תהיה מכת בכורות) אי"כ מכת חושך התחילה בז' ניסן ונמשכה ז' ח' ט' ניסן ובשבת היה הפסק ואז חזר החושך י"א י"ב י"ג ניסן ורק מפני שיי ניסן היה בשבת יכלו המצרים לראות את בני ישראל מבינים פסחיהם וקרה הנס שלא יכלו המצרים לומר להם דבר שאם יי ניסן היה ביום אחר בשבוע לא היו המצרים רואים ולכן מיחסים הנס לשבת. (דבש לפי מובא בהגדת מעינה של תורה)

ספס

חז"ל הנהיגו לעשות הסדר דוגמא לזמן בית המקדש שאכלו פסחים ובגלל זה נוטלים הידים לדבר שטיבולו במשקה שבזמן

המקדש שהיו קרבנות והוצרכו מן הדין נטילה ומפני אותו טעם לובשים הקיטל שבאכילת הפסח משלחן גבוה ואם כן צריכים לאכול את קרבן הפסח באימה וביראה כבזמן תפילה ובזמן בית המקדש בגד חשוב היה בגד לבן ולכן אנו נוהגים כבזמן הבית בלבישת הקיטל וזוהי הטעם יש לנהוג בכל הסעודה כמו יושב לפני המלך ולכן התקינו להפסיק באמצע ההלל אע"פ שברך כלל כל זמן שגומרים ההלל אסור להפסיק.

כאן בליל הסדר רצו ללמדנו למה זכינו ע"י יציאת מצרים וקבלת התורה, שהסעודה שאנחנו אוכלים היא לפני ה' והוא עצם השבח של הלל שהקב"ה העלה אותנו עד שאפילו אכילתנו היא ענין מקודש ומקבלים שכר עליה. ז"ל שבמה שהוציאנו הקב"ה ממצרים העלה אותנו עד שאפשר שתהיה האכילה ושתיה למצוה שמביאה לחיי העולם הבא וזה עיקר ההלל שמבינים שההשגחה העליונה תלויה במעשה ישראל.

ובזה מתבאר שבתחילת הלל הללו עבדי ה' הללו את שם ה' יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם. דהיינו שעל ידי עבודתנו ותפילותינו ובמה שאנחנו מהללים לשם ה' אנחנו גורמים ששם ה' הוא מבורך שאנחנו מוסיפים ברכה בפמליה של מעלה שה' יוכל להשיע עלינו מטובתו. מה שאין כן באומות העולם ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם ה' שהאומות גורמים ששם ה' הוא מהולל וכלל ישראל גורמים ששם ה' מבורך

(אמרי שפר על ההגדה מהנצי"ב)

הליכות והלכות

דיני מכירת חמץ

המשאיר חמץ בביתו בפסח (ואינו מוכר) עובר על איסור תורה ואפילו אם הניח בארון ולא נגע בו. אבל אם זה אינו חמץ שלו, כגון שמכר לגוי מותר. דרך המכירה בימינו היא לתת לרב שטר יפוי כח והרב יבצע את המכירה במרוכז. הגוי ישלם דמי קדימה והשאר נשאר כחוב המוטל עליו.

לאחר הפסח אם הגוי אינו משלם את החוב, אנחנו לוקחים את החמץ כפרעון החוב (ולא כעיסקה מבוטלת).

חמץ שנמכר לגוי יש להניח בבית במקום סגור ואין לגעת בו כלל בכל ימי חג הפסח. (משתדלים להשכיר לגוי גם את המקומות בהם נמצא החמץ – הרב עושה זאת).

יש להקפיד למכור את החמץ לפי המקום בארץ בו הוא נמצא, שהרי הפסח בארץ מסתיים לפני הפסח באר"ב, ואיסור החמץ מתחיל כאן באר"ב לאחר איסור החמץ בארץ ישראל. אדם הנוסע לארץ הקודש או בא ממנה, צריך שאלת רב בזה.

* יש מחמירים ואינם מוכרים חמץ גמור אף שמן הדין מותר כל חמץ במכירה.

* קיימת מחלוקת הפוסקים על אפשרות מכירת חמץ של אדם אחר, בלי רשותו של המוכר, כיון שהוא שמח בזה ורוב הפוסקים אוסרים אולם יש מתירים זאת.

* כלי חמץ אין צורך למכור, רק לשפספס ולנקות היטב ולצניעם. ואם מכר צריך לטבול הכלי במקווה ללא ברכה.

יש לוודא שעל גבי המוצרים יהיה כתוב במפורש 'כשר לפסח', כיוון שמוצרים רבים מכילים חמץ כגון: ויסקי, וודקה, תבלינים, אבקות מרק (מוצרים הכשרים לפסח יופיעו עם הכשר לפסח) ואפילו בדבש יש לחשוש.

אם השאיר חמץ (אפילו בתוך ארון סגור) ולא מכר לגוי (ע"י רב), אסור החמץ באכילה ובהנאה לאחר הפסח. זכור! חמץ שעבר עליו הפסח אסור בהנאה. ולכן גם חמץ שעברו עליו כמה שנים אם שנה אחת לא מכר החמץ אסור בהנאה ויש לוורוק או לשופכו (כגון בקבוק ויסקי).

דיני בדיקת חמץ

מן התורה היה מספיק שיבטל החמץ או לחילופין שיבדוק ויבער, וחכמים חייבו לעשות שניהם גם לבדוק ולחפש וגם לבטל. לפני הבדיקה עם הנר צריך לנקות בביתו כל המקומות שרגיל להכניס בהם חמץ כל השנה ולמרות שניקה חייב לבדוק בליל י"ד בניסן עם נר.

המקומות החייבים בבדיקה הם: ארונות המטבח והארונות שבבית כולל ארונות הבגדים והמגירות, וכן הכיסים של הבגדים צריכים נקיון, תיקי האוכל ותיקי היד שרגילים לקחת בהם חמץ, המרפסות, המחסן, הבייסמנט, הגרז' וכן הרכוש המשותף עם השכנים כמו חדר מדרגות והחצר האחורית. בחצר האחורית יבדוק רק אם יודע שיש שם חמץ, אבל אם מסופק, סומך שהציפורים אכלו אותו. גם המכונית צריכה בדיקה בליל י"ד. בשעת הבדיקה יעזר את כיסי הבגדים ששובש אז.

בית הכנסת חייב בבדיקה עם נר ולא יברכו אלא הבודק יברך בביתו ויכוון על בית הכנסת.

המשרדים צריכים בבדיקה בליל י"ד (ואם לא יהיה שם באותו זמן - יבדוק לילה קודם). וכן התלמידים צריכים לבדוק בחדרי הפנימיה לילה לפני צאתם לחופש.

מי שנוסע לבית מלון לחג הפסח, ראוי לציין שאין זה פוטר אותו מחיוב הנקיון והבדיקה אם אינו מוכר את החמץ בכל הבית אז אפילו אם יהיה בביתו בליל בדיקת החמץ, פטור מבדיקה (ויש מחמירים ומחייבים). וטוב שישאיר חדר אחד לקיים מצוות הבדיקה ושאר הבית יסמוך על המכירה.

לגבי בית המלון אם מגיע בליל י"ד חייב לבדוק באותו החדר, ואם הגיע ביום י"ד בבקר ובדקו כבר את החדר אז פטור. אם לא בדקו החדר יבדוק אפילו ביום י"ד, שמי שיצא שם לפניו הפקיר כל חמצו ומי שנכנס לשם זוכה בזה.

נוהגים לפרוץ 10 חתיכות חמץ בבית לפני הבדיקה בכדי שהבודק ימצאם בבדיקה. וטעם הדבר, שחוששים לשיטות שאם לא מצא כלום ברכתו לבטלה. ויש טעם נוסף לפי הסוד על פי דברי האר"י ז"ל. ואותם פתייתים ראוי שיהיו קטנים מכזית, וגם יעטפם בנייר או ניילון. ואם חפש ולא מצא את כולם יסמוך על ביטול חמץ שכולל את הפתייתים הללו. (עצה טובה - לרשום על נייר את המקומות שהניחו בהם את הפתייתים).

זמן הבדיקה מיד בצאת הכוכבים ולא יתעכב, ואפילו אם יש לו שיעור קבוע לא יתחיל עד שיבדוק.

את הבדיקה יש לעשות עם נר רגיל ולא עם אבוקה (כעין נר הבלדה) ולגבי פנס חשמלי נחלקו הפוסקים ולכן במקומות שקשה לקחת נר כגון מכונית יקח פנס אבל את תחילת בדיקתו יבדוק עם נר יחיד.

את הבדיקה יתחיל במקום שיש חיוב ברור כגון במטבח ובחדר האוכל ואחר כך ימשיך לבדוק את שאר הבית. אין לדבר בשעת הבדיקה.

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T. 845-352-7474 F. 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St. 718-251-9676	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי חכמים מופלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T. 525-55589-8756 F. 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב

הלומדים בעמל וביגיעה ובהתמדה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה. נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכר למצוות. 845.352.7474

מעשה חכמים

הזכות לראות את משיח צדקנו – בע"מ

"הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא" הפטרת שבת הגדול (מלאכי ג' כ"ג)

מדברי הנביאים המבשרים על הגאולה אנו לומדים שלאחר בוא משיח צדקנו יהיו כל עם ישראל לומדי תורה. וכולם יהיו שקועים בלימוד. ונישאלת השאלה, הרי חז"ל (סנהדרין, דף י"ז עמוד ב') מזהירים אותנו שלא לגור בעיר שאין בה רופא, אומן ולבלר: וכי אפשר לחיות ללא בעלי-המקצוע הנ"ל? ואם כולם יעסקו בתורה היאך נמצא סנדלר לתקן את מנעליו, חייט לתפור את בגדינו, חשמלאי, אינסטלטור וכו'?

אלא שהנביאים בעצמם מיישבים את השאלה ומבטיחים לנו (ישעיה, פרק מ"ט פסוק כ"ג) "והיו מלכים אמניך ושרותיהם מניקותיך". לא ירחק היום ונראה כאן, על הדשא בפרק ברקלין, את מלכי אומות העולם מצחצחים את נעליהם של תושבי רמת אלחנן ומנקים את בגדיהם. לא ירחק היום שניראה כאן את מלכת אנגליה עושה את מלאכתן של הנשים הצנועות והכשרות ומסייעת להן בכל מה שתדרושנה.

יהודים מאמינים בני מאמינים הם, ויודעים שכל דברי הנביאים אמת, ולא יפול דבר מדבריהם ארצה. אלא שדווקא החיד"א בספריו אומר שלא כל עם ישראל יזכו לראות בהתגשמות הנבואות הללו. הזכות להיות שותף בשמחה הגדולה של עם ישראל בעת ההיא, תהיה בע"מ.

ראשי תיבות: בגדים, עריות, מאכלו. והיינו, מי שירצה שתחזינה עיניו בשובו של הקב"ה לציון ברחמים, יהיה צריך להזהר בשלשה דברים. בבגדיו שיהיו לפי ההלכה, שישמור על עצמו מעריות, ושמאכליו יהיו כשרים בתכלית.

דיני חול המועד

חול המועד ניתן כדי שיהיו ישראל אוכלין ושותין ויגעים בתורה לכן מותר במקצת מלאכות ואסור במקצתם, ויש אומרים שאיסורו מדאורייתא ויש אומרים שאיסורו מדרבנן, ויש להזהר שלא להוסיף ולהקל יותר ממה שהקלו חכמים שיחשב על ידי זה כמבזה את המועדות, (סי' תק"ל ס"א, ב.)

* המלאכות שהותרו מתחלקות לחמישה חלקים: א. כשעלול להפסיד ממש (לאפוקי מניעת רווח אם לא יעשנו עתה במועד. ב. צרכי אוכל נפש למועד שמתרים אפילו אומן או שאר צרכי המועד במעשה הדיוט. ג. פועל שאין לו מה לאכול. ד. צרכי רבים, ואפילו כיוון מלאכתו למועד. ואם זה לצורך המועד מותר אפילו מעשה אומן. ה. מעשה הדיוט לצרכי המועד של יחיד. (שם סק"א)

* נטילת ציפורנים, לדעת מרן מותרת ולדעת הרמ"א אסורה אלא אם כן נטלן בערב יו"ט, ואם אינו נוטל בכלי המיוחד או מספריים אלא בידיו או בשיניו מותר תמיד, ולצורך מצוה מותר אפילו במספריים. (סי' תקל"ב סעי' א' סק"א)

* צחצוח נעליים בחול המועד, רבים מתירים אך על פי השמועה דעת החזו"א שנוהגים שלא לצחצח. (שמירת שבת כהלכתה פס"ו, מ"ח הערה קפ"ה)

* מותר לכתוב חשבונות שצריך להם בחול המועד והוא הדין דברי תורה שחושש שישכח, וכן מותר לכתוב בכתב יד רגיל אגרת שלומים לחבירו, אך נהגו לשנות שיכתב השורה העליונה עקום, אך בכתובה נאה במיוחד יש להחמיר. (סי' תקמ"ח סעי' ד, ה, ט, וביאור הלכה ד"ה: ואפילו כתיבה שלנו.)

* חובת בית דין להעמיד שוטרים ברגלים שימנעו מהאנשים להתקבץ ולאכול ולשתות ביחד ויבואו לידי עבירה, אלא כולם יהיו קדושים. (סי' תקכ"ט סעי' ד')

הילולא דצדיקיא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
יג ניסן רבי יוסף קארו מרן הבית יוסף רבי משה אלשיך מח"ס תורת משה	יב ניסן רבי יהודה ב"ר אליעזר פאפו	יא ניסן רבי משה ב"ר נחמן הרמב"ן רבי ישעיה הלוי הורוביץ בעל השל"ה הקדוש	י ניסן מרים הנביאה ע"ה	ח ניסן רבי אריה לוי רב אסקריה רבי יעקב צבי ז"ל מח"ס מילא הירועים על הש"ס	ה ניסן רבי יחיאל מובל מוקצ'ניסן מח"ס נשר החיים רבי אליהו שפירא מח"ס אליה רבה	ז ניסן
שקיעה 7:32						שקיעה 7:25

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה

העלון לעילוי נשמת
הצדקנית הרבנית היקרה
רחל בת שרה יגן ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה